

DELO

Glasilo Komunistične stranke Italije.

Izhaja vsak torek, četrtek, in soboto. Velja za celo leto 30 L, za pol leta 15 L, za tri mesece 7.50 L, za en mesec 2.80 L. Naročila se sprejemajo vsak dan, a naroča naj se tako, da poteče rok naročbe ob koncu meseca. — Posamezna številka 20 st. — Uredništvo in uprava: Trst, via Maiolica 12. Poštni predal 169. — Dopisi naj se pošljejo na uredništvo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone 67 mm. Finančni oglasi po 1 L; osmrtnice, zahvale, poslanice, vabila po 80 stot.; trgovski in obrtniški oglasi po 60 stot. — Plača se naprej.

Jugoslovanska narodna stranka bo poslala svoje poslance v Rim, da dobijo sredstva za obnovo »porušenih goriških vasi!« Narobe! Narodni poslanci gredo v parlament zato, da dajo vladi sredstva za obnovo ruševce se meščanske oblasti. Cilj komunistov pa je, da razrušijo meščansko oblast in da vspostavijo oblast onih, katerim je vojna razrušila domove.

V TRSTU, sreda 11. maja 1921.

Leto II. - Štev. 15.

Naš prvi poziv: disciplina!

DELO

Glasilo Komunistične stranke Italije

Vsled odloka strankinega Izvrševalnega odbora bo »Delo« od danes naprej nosilo podnaslov: **Glasilo Komunistične stranke Italije**. Enaka označba velja za vse liste naše stranke.

Naše hotenje in stremljenje bo spojeno tako tudi v podnaslovu »Dela« s hotenjem in stremljenjem komunističnega proletarijata cele Italije, s katerimi smo in bomo neločljivo zvezani v sreči in nesreči.

Pogovor s čitatelji po premirju

Nekaj mesecev je poteklo odkar nismo imeli več prilike, da se pogovorimo z našimi čitatelji tako, kakor je bila to naša navada. Zadnje besede nam je udušila v grlu reakcionarna garda buržuazije. Naš list je bil tedaj že docela pripravljen za tisk. Tiskati se ga pa ni moglo več, ker so nam uničili fašisti, še tisti večer, tiskarno in poslopje v katerem se je tiskarna nahajala. Komunisti so tiskarno branili. Branili so jo junaški, dokler jim je bilo mogoče. Fašisti so se morali trikrat odstraniti in bežati pred branitelji komunistične inštitucije. Ali česar niso bili fašisti v stanu izvršiti sami, to so storili lahko s pomočjo redarstvene oblasti. Redarstvena oblast je prišla na pomoč fašistom. Poslala je cel bataljon redarjev, ki so obkrožili tiskarno in prisilili v njej se nahajajoče sodruge, urednike in tiskarje, da so se udali. Nato so redarji udri v poslopje in uklenili v verige sodruge in uslužbence. Šele tedaj, ko so bili vsi tako zvezani, so se fašisti vrnili v četrtič. Tako uklenjene sodruge so fašisti in redarji opljuvali, topli jih s puškimi kopti in jih naposled peljali v zapor kakor največje zločince. Fašisti so pa, ob navzočnosti redarjev in komisarja, razdejali in sežgal tiskarno. Tako se je zgodilo, da je ostal komunistični proletarijat v Julijski Benečiji brez svojih dveh časopisov, brez »Lavoratoreja« in »Dela«. Tiste, ki so tiskarno sežgali, je pustila oblast pri miru. Delavce in sodruge, ki so branili imetje komunističnega proletarijata, je oblast zaprla. Kar je bilo aretiranih, so bili izpuščeni iz zapore le vsled zadnje amnistije.

Udarec je bil težak. Toda tržaškemu proletarijatu, ki mu je uničila reakcija dvakrat tiskarne njegovega časopisa, ki mu je uničila dvakrat Delavski dom in nebroj drugih političnih in izobraževalnih krožkov, je bilo sojeno, da doživi še enkrat razdejanje Delavskega doma. Par dni potem ko so sežgali fašisti našo tiskarno so sežgali Delavski dom. To pot je bilo proletarijatu odveč. Ko je Delavski dom še gorel, je pričelo goret tudi v ladjedelnici Sv. Marka. Proletarijat se je maščeval. Na plamen je odgovoril

s plamenom. Udaril je kapitalistično reakcijo kjer jo je najbolj zbolelo, kjer je najbolj občutljiva, kjer je pravzaprav srce kapitalizma: mošnja in profit. To sta duša in srce kapitalizma. Udari kapitalizem v mošnjo in profit, pa ga bo bolj zbolelo in bolj bo občutil, kakor če mu uničiš cele armade njegovih vojakov, njegovih varuhov.

Od požiga naše tiskarne in Delavskega doma pa do danes se je marsikaj izpremenilo. Danes imamo priliko, da zopet govorimo našim čitateljem. Ali toliko je stvari o katerih bi bilo potrebno govoriti na dolgo in široko, da nimamo dovolj prostora na razpolago. Današnja številka »Dela« je le izredna številka. Vendar smemo sporočiti že danes, da je ukrenjeno že vse potrebno v to, da pričnemo v najkrajšem času z rednim izdajanjem lista. Reakcija si je domišljevala, da uniči vsakršno komunistično gibanje v naših pokrajinah ako nam uniči tiskarno. Zmotila se je. Komunistem živi v srcih in v dušah proletarijata. Plamen je pač uničil zidove in stroje. Naših duš in naših src ni uničil. Obratno. V plamenu se je utrdila volja in se je utrdilo prepričanje. In iz pepela v plamenu uničene tiskarne, se bo porodil, kakor pišč feniks, nov list, ki bo nadaljeval širiti komunistične nauke povsod, kjer žive množice razžaljenih in ponižanih.

Reakcija pa ni samo v Trstu in tudi ne samo pri nas v Julijski Benečiji. Vsa Italija je preplavljena z reakcijo. Bela garda divja nemoteno po vsej Italiji. Požiga, ubiva, terorizira. Delavski domi, delavski krožki in tiskarne delavskega časopisa gorijo kakor ogromne grmade okoli katerih pleše kapitalizem svoj poslednji ples. Navidezno se zdi, da se je posrečilo reakciji zavrteti kolo zgodovine narobe in, da smo se vrnili v srednjeveške čase. Dejansko ni to nič drugega nego krčeviti razpad mogočne kapitalistične stavbe. In kakor ni poznal kapitalizem sočutja dokler se je dvigal in, dokler ni utrdil svojega gospodstva, tako ne pozna sočutja niti v dobi svojega razpadanja. Zaradi njegovih tempeljnov, v katerih

časti svoje zlato tele, so narodi krvaveli in izkrvaveli. Proletarci so morali stradati in umirati v globokih rovih pod zemljo, da so iz nje prinašali na dan bogatstvo... za kapitalizem. Ves svet se je gibal, delal, stradal in umiral, za kapitalizem. Uničil je družino, odpravil je moralo, podjarmil si je znanost in umetnost, onemogočil je poštenje. Zaradi profita! Kako si more kdo misliti, da bi imel danes srce nestvor, ki se je mogel dvigniti do gospodstva samo radi tega, ker ni imel srca nikdar. Danes umira, in umira kakor človek brez srca. Brani se z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago. Še upa, da si ohrani življenje in gospodstvo. Odtod požigi, odtod teror.

Proletarijat se pa ne sme prestrašiti. Obratno je njegova dolžnost, da pripravlja svoje armade. Slabo je bilo, da se ni povedalo proletarijatu že vnaprej, da pride do tega. Vendar ni treba zamujati še danes, kar se je zamudilo dosedaj. Proletarijatu se mora povedati resnico če je prijetna ali ne. In resnica je, da ne bo oddal kapitalizem gospodstva iz svojih rok mirnim potom. Boril se bo. Boriti se mora tudi proletarijat. In tem prej bo proletarijat zmagal čim bolj bo organiziran, čim bolj bo njegov nastop junaški, čim več poguma bo imel v tem boju.

Med požiganjem proletarskih inštitucij in med kapitalističnim terorjem, je razpisala Giolittijeva vlada volitve. Sledeč sklepom II. kongresa Komunistične Internacionalne, je sklenilo strankino vodstvo komunistične stranke Italije, da se teh volitev stranka udeleži. Če smo odkritosrčni, tedaj povejmo, da bi nam bilo bolj všeč, ako se nebi bila stranka udeležila volitev. Ali danes nočemo razpravljati o tem. Strankino vodstvo je sklenilo, da se udeležimo in komunisti imamo dolžnost, da se podvržemo temu sklepu. Volitve bodo hude po vsej Italiji. Buržuazija hoče imeti v svojem parlamentu svoje zastopnike. Zato terorizira proletarijat. Teror je bil in je še vedno tako hud, da se je hotela socialistična stranka volitev odtegniti. Da dobi buržuazija kolikor mogoče več mandatov, je združila skoro povsod svoje stranke v volilne bloke. Tudi slovenski in hrvaški narodnjaki, klerikalci in liberalci so se združili v narodni blok pod imenom »Jugoslovanska narodna stranka«. Kapitalistična domovina je povsod v nevarnosti. Nevarnost pa tvori, seveda, komunistem. Vse stranke, s socialistično vred, obljubujejo volicem to in ono. Mir, delo, blagostanje in rešitev narodov pred boljševiško nevarnostjo. Slovenski blok si je nadel topot le bolj skromno nalogo. Štel bo koliko je v naši deželi Slovencev in Hrvatov. Kaj bo delal potem ko jih bo seštel, ni znano. Slovenska narodna stranka je bila od nekdanje statistične stranke. Pri tej stranki pa so ljudje,

ki menda ne vedo, da je nenaravno ako hoče kdo spravljati proletarce in izkoriščevalce v eno vrečo. Komunistična stranka nastopi samostojno. Ne obljubuje ničesar, ker ve, da ni mogoče storiti v meščanskem parlamentu za proletarijat nič koristnega. Vendar bo naloga komunističnih poslancev, da dvignejo v parlamentu glas proletarijata; da govore iz parlamenta milijonskim množicam, ki delajo in trpe v delavnica, v rudnikih in na polju. Zato je dolžnost proletarijata, da pokaže tudi pri teh volitvah svojo voljo in svoje prepričanje s tem, da odda svoje glasove stranki, ki se je podala v ta volilni boj v imenu in v znamenju ruske sovjetske republike, v znamenju kladiva in srpa. 15. maj mora pokazati reakciji, da je proletarijat še živ, da je tu v svojih bojnih komunističnih vrstah in, da hoče zmagati.

Kakorkoli pa dela kapitalizem na to, da dokaže svojo silo, svojo žilavost in svojo sposobnost do življenja ne more na noben način prikriti krize v kateri se nahaja, ne more prikriti svojih organskih slabosti in svojega razpadanja.

Tri leta bo kmalu odkar je končala vojna, in še ni rešil vsled vojne nastalih vprašanj. Ponosna Angleška, katere ministri so vpili še pred letom dni, da ne bodo segli nikdar v roko »razbojniških« boljševikov; ona ponosna Angleška, ki ni poznala v zadnjih stoletjih nobenih porazov, je bila prisiljena skleniti trgovinsko pogodbo z Rusko sovjetsko republiko. Njej so se pridružile Nemčija, Poljska in druge države. In te dni se pripravlja tudi Italija, da sklene z boljševiki trgovinsko pogodbo. Edino ruska socialistična republika se polagoma, v vseh svojih tižkočah, dviga in čeli rane dolgih vojn. Zveza

narodov, ta novodobna reakcionarna sveta alijansa, doživlja poraz za porazom. Nemčija se upira še vedno zahtevam Francije, Anglije in Italije in noče plačati tolike vojne odškodnine kolikor se od nje zahteva. Francija se je radi tega oborožila in hoče okupirati nemško ruhrsko kotlino. Anglija ni še pomirila svojih Ircev. Na Nemškem smo imeli pred mesecem komunistični púnt. Tirolska in Šlezija ste se izrekli potom splošnega ljudskega glasovanja, da se hočete priklopiti Nemčiji. Zato je užaljena Poljska zasedla Šlezijo nasilnim potom in tam se vrše še danes krvavi boj med poljskimi četami na eni in med italijanskimi in francoskimi okupacijskimi četami na drugi strani. Zaradi meja se morajo pobijati ljudski sinovi. Borili so se za samoodločbo narodov. Toda gorje, ako sklenejo narodi drugače kakor je želja mogočev. Reško vprašanje še vedno ni rešeno. — Nemiri in stavke se vrše in se ponavljajo po celi Evropi. Brezposebnost narašča od dne do dne in še je zajela najbolj bogati in najbolj industrijelne kraje. S brezposebnostjo narašča revščina. Kapitalizem pa zdravi vse to gorje, da podražuje kruh in, da uvaja povsod oficijelno in ekstralegalno reakcijo. V Jugoslaviji so še vedno vse komunistične organizacije razpuščene in komunistični listi prepovedani. Najboljši sodruzi so zaprti že več mesecev. Grška je v vojni s Turško. Zlo, ki se je pričelo leta 1914 noče jenjati. Kriza ne da kapitalizmu več nobenega miru. Sam si je kopal in izkopal svoj grob odkoder ga ne spravi več nobena sila. Proletarijatu je pa naloženo, da mu naredi pogreb. Naredil mu ga bo, ako ne bo omahoval, ako bo razumel svojo zgodovinsko nalogo in ako bo sledil naukom komunizma.

Narodno-krščanskim komunistom.

Dejstvo, da so nam fašisti uničili tiskarno in da je »Delo« prenehalo vsled tega izhajati, to dejstvo so izrabili gospodje pri »Edinosti« in vsi drugi njim enaki nasprotniki proletarijata v to, da so pisali proti komunistom nemoteno vse, kar se jim je zdelo ljubo, vse, kar se jim je zdelo potrebno in koristno. In mi priznamo odkritosrčno, da so imeli in da imajo še vedno, iz svojega stališča, popolnoma prav. Saj bi bilo pač nenaravno in sumljivo ako bi delali drugače. Nismo še nikdar zahtevali, ne zahtevamo danes, in ne bomo zahtevali nikoli od naših nasprotnikov, da bi nas branili ali še celo da bi nas podpirali. Zlasti nismo tako navadni, da bi zahtevali kaj takega v dobi, ko vemo, da bije proletarijat, v čigar imenu nastopamo, lut boj v dosego svojih pravic in v dosego svojih ciljev. Proletarijatu je sojeno, da izvaja svoj boj sam s svojimi lastnimi močmi. Zgodovina proletarskega gibanja govori jasno, odkrito in brezobzirno,

da je delo za osamosvojitvev proletarijatu naloga, ki jo mora izvršiti proletarijat sam. Vsako drugačno mnenje je napačno in proletarijatu škodljivo. Zato nismo nič jezni, ako so nas napadali in sramotili v dobi, ko nismo imeli na razpolago sredstev, da bi se branili in, da bi na napade odgovarjali. Kakor mnogo drugih, bo služilo tudi to dejstvo v dokaz, da so nasprotniki proletarijata tembolj predrzni in tem bolj brezobzirni, čim manjša je njegova odporna sila, čim šibkejša je njegova organizacija in čim manj ima na razpolago sredstev, da se z njimi brani in da napada. Britke izkušnje so bogata knjiga iz katere zajema proletarijat svoje znanje in svoje moči. V to bogato knjigo izkušenj je napisal tudi slovenski proletarijat nekaj zelo dragocenih strani. Naj mu služijo v to, da spregleda, da se zavé svojega položaja in da se napoti, roko v roki s proletarijatom celega sveta, po poti, ki ga

edina dovede do resnične svobode, do življenja.

Da bi odgovarjali danes na vse kar so napisali proti nam v dolgih mesecih. »Edinost«, »Goriška Straža«, »Pučki Prijatelj« in še mnogi drugi listi, bi morali imeti na razpolago več prostora nego ga imamo. Tudi bi bilo odveč odgovarjati na vse neslanosti, ki so izšle v teh listih proti nam. Le na nekatere hočemo opozoriti naše čitatelje.

Očitajo nam, da smo komunisti. V eni in isti sapi pa zagovarjajo komunizem. Komunizem je lepa reč, si misli gospoda; le škoda, da so na svetu tudi komunisti. Še večja škoda je, da žive komunisti tudi med Slovenci. Ali ne bi bili gospodje tako dobri, pa bi nam povedali, kako bi se lahko prišlo do komunizma ne da bi se kdo boril nanj? Ako se smatra kako stvar za dobro, tedaj je dolžnost posameznika, da se zanjo bori. In kdor se bori proti komunizmu, ta se bori proti komunizmu. Delajo se gospodje kakor, da bi zagovarjali komunizem, pa očitajo komunistom, da se družijo s komunisti in delavci drugih narodov. Ali naj se morda družijo komunisti in delavci sploh z domačimi oderuhi in izkoriščevalci samo radi tega, ker so domači? Domači izkoriščevalci so ravno taki kakor izkoriščevalci drugih narodov. Nič boljši, nič slabši. Kdor se družijo z izkoriščevalci, ta nima pravice, da bi učil delavstvo kako naj brani svoje koristi. Iz vsega kar smo čitali tozadevnega v »Edinosti« bi se dalo sklepati, da namerava gospoda udejstviti komunizem morda potom onih izkoriščevalcev, ki se bore in se morajo boriti proti komunizmu in za kapitalizem.

Mnogokrat je očitala »Edinost« komunistom, da so revolucionarji. Drugi dan jim je očitala, da niso še naredili revolucije in na nekem shodu v Sezani je očital narodni govornik komunistom, da so premalno revolucionarni. Mi ne maramo vprašati gospodov krščanskih komunistov kaj neki pravzaprav hočejo. Saj vemo, da nam nebi dali jasne odgovora. Toda jasnost in preciznost ste dve lepi lastnosti. Zakaj nočejo biti gospodje jasni in precizni? Naj povedo odkrito: ali so ali niso za komunizem? Če so, tedaj morajo biti mednarodni in morajo priznati neizogibnost revolucije. Ako to priznajo, tedaj morajo tudi priznati, da se bo izvršila ta revolucija proti sistemu in proti onim, ki ta sistem podpirajo. Če priznajo tudi to, tedaj imajo sveto dolžnost, da izločijo iz svoje stranke vse kapitalistični sistem podpirajoče elemente, vse izkoriščevalce. Aka tega ne store, tedaj nimajo pravice, da bi jih smatrali delavci za odkritosrčne kadar se kažejo na naših in delavskih shodih za boljše komuniste in boljše revolucionarce nego smo mi.

Boj, ki ga bje delavstvo za svoje pravice ne pozna in ne more poznati dvoumnosti. Ta boj zahteva od vsakega posameznika, da gre na levo ali na desno; med izkoriščevalce ali med izkoriščance. Kdor hoče združiti ta dva v večnem boju se nahajajoča razreda, ta ima gotovo namen, da oslepari izkoriščance.

Toda, kaj bi polemizirali. Gospoda pri »Edinosti« ni ravno neumna. Spoznala je, da je komunizem ideja, ki se je močno razširila tudi med naše ljudstvo. Ker pa nima resnih argumentov na razpolago, da bi ga pobijala, hoče izkoristiti to svetovno proletarsko gibanje v svoje protidelavske svrhe, in dela na to, da bi naredila to gibanje kolikor mogoče manj škodljivo svojim interesom. Očitni nasprotniki komunizma pa so proletarijatu manj nevarni

od zahrbtnih, ki se delajo prijatelje komunizma le zato, da bi mu zadali, ob priliki, bodalo v hrbet.

To vedo komunisti prav dobro. Zato se hočejo in se morajo boriti proti takim laži-prijateljem z vsemi silami in z vsemi sredstvi, enako kakor proti očitnim sovražnikom. Ako bi delali komunisti drugače, nebi bili vredni imena predstraže delavske armade.

V dolgi dobi svojih bojev je

spoznal proletarijat mnogo takih laži-prijateljev. Spoznal bo tudi vas, gospoda in bo obračunal tudi z vami kakor se spodobi. Temu proletarijatu pa pravimo: le naprej po začrtani poti, naprej pogumno in predrzno. Časi so zares težki in sovražniki preže na nas od vseh strani. Ali naš boj ni brez upa zmage. Proletarijat bo zmagal in sicer bo zmagal v imenu svete ideje, ki se imenuje komunizem.

MI IN VOLITVE

Kdor ni zastrupljen z materinim mlekom, temu ni težko uvideti to-le kruto zgodovinsko dejstvo:

Buržoazija je s svetovno vojno tako zrahljala temelje kapitalističnemu gospodarstvu, da na njih ne more več stati trhla zgradba proletarijatu do skrajnosti krivičnega družabnega reda. Zgradba tistega reda, ki utrjuje na eni strani omejeno moč peščice gospodarjev, posedujočih vse in na drugi strani brezpraven položaj številne črne mase hlapcev, ne posedujočih ničesar, ali skoro ničesar izven žuljevih rok. Zgradba tistega nečloveškega reda, ki dovoljuje peščici srečnih gospodarjev, da v lenobi uživajo vse sadove dela hlapcev in ki sili hlapce, da vedno več delajo in vedno manj uživajo ter da žive izven kulture gospodarjev.

In res, ta red se je začel sedaj rušiti in podirati. Vidimo in čutimo to mi hlapci in vidijo in čutijo po večini to tudi naši gospodarji.

Ko hli dan je jasno, da si morajo biti v teh odločilnih trenutkih interesi gospodarjev in hlapcev popolnoma nasprotni:

Naš interes je, da se ta trhla in lažnjiva zgradba čimprej podere, interes gospodarjev pa, da ji čimbolj podprejo in na novo podzidajo vse vogale ter tako podaljšajo obstoj.

S tem pa je tudi dana taktika nam in našim gospodarjem za vsa naša socijalna dejanja in nehanja. Naši gospodarji morajo po svoji zgodovinski nalogi poskusiti vse, da nas potlačijo in pokorijo sebi in mi moramo istotako po svoji zgodovinski nalogi storiti vse, da potlačimo in uničimo njih. Vse razmišljanje in ugrabitje o človekoljubnosti je v tej zgodovinski dobi smešno početje, ker boj bo odločen s popolnim in nesumljenim porazom ene ali druge strani. Biti ga moramo s skrajno odločnostjo in s popolno zavestjo.

Zapomnimo si torej: Gre za odpravo tega družabnega reda in za vspostavitev popolnoma novega, kjer izgube sedanjih mogočnjaki, posvetni in cerkveni, vso oblast in kjer dobijo potem vso oblast v svoje roke dosedanj izkoriščani hlapci, ki si bodo potem udelili vse kulturne in gospodarske zadeve po svoje in brez najmanjšega obzira na dosedanje gospodarje.

Gospodarji vladajo danes nad hlapci po svojem ožjem odboru, vladi, po svojih širših odborih, parlamentu in senatu, in po svojih izvršilnih organih: sodnikih, žandarjih, vojaštvu, fašistih itd.

Parlament ni torej nič drugega kakor organ, orodje buržoazije, s katerim kuje zakone proti proletarijatu. Zato je čisto naravno, da se buržoazija danes, ko se majajo vsi temelji njenega reda, bori z bombami v rokah zanj. Ona se boji, da bi si ji utihotalp vanj proletarijat in ji tam mešal račune.

Toda kakšen interes ima proletarijat še na tej napravi svojih gospodarjev?

Dokler so proletarski zastopniki v manjšini v njem, ne morejo nič dobrega doseči za

proletarijat, ker gospodarji morajo vladati danes krutejše proti nam kakor kdarkoli prej.

Ako pa bi prišli naši, proletarski zastopniki vanj z večino, potem bi nas gospodarji izgubili iz njega z bombami in z bajoneti svojega vojaštva, svojih žandarjev in svojih fašistov.

Proletarijat ima torej na parlamentu samo še en interes, namreč ta, da ga uniči in postavi na njegovo mesto svoje upravne organe, to je Sovjete.

Čemu pa se torej soudeležujemo teh volitev, ako stoji stvari tako? V parlamentu se vendar-le ne da skleniti in upostaviti Sovjetov, po katerih bosta upravljala delavec in kmet človeško družbo po svoji volji in proti volji in koristim dosedanjih gospodarjev!

Da, proletarijat si mora izbiti za vedno iz glave, da morejo njegovi poslanci v parlamentu doseči kaj dobrega in pravičnega zanj, ali pa počasi, zakonitim putem, nadomestiti parlament s Sovjeti.

Naši nacionalisti obetajo ljudstvu, da se bodo borili v parlamentu za slovenske šole, za samopravo naših zemelj, za ravnopravnost pred zakonom v uradih itd. Pustimo jim to smešno veselje! Mi vsega tega našemu proletarijatu ne obetamo, ker vemo, da lahko zahtevamo in se borimo za te stvari kolikor hočemo, da pa nam buržoazija tega nikoli ne bo dala. Dokler bo ta red, proletarijat ne bo imel zadostnih svojih šol. Italija ne da niti italijanski provinci, Sardiniji, avtonomije, čemu torej misliti, da bi jo dala Slovencem, ki jih mora tlačiti! Pred buržoaznim zakonom in v buržoaznem uradu gospodar in hlapec ne moreta biti enakopravna, ker so gospodarji ustanovili zakone in urade ravno zato, da tlačijo nas, hlapce, z njimi.

Vse to je torej sam buržoazni pesek v oči in zato gremo mi brez obljub in ta volilni boj. Ne moremo obljubovati, ker hočemo ostati pošteni in ker hočemo hoditi po ravnih potih.

Proletarijat hoče v tem volilnem boju samo prešteti svoje vrste. Videti hoče samo, koliko zvestih in zavednih sobojevnikov ima. Kajpada, naše vrste ob tej priliki ne bodo pravilno preštete, ker na tisoče in tisoče komunističnih proletarcev je izpuščenih iz volilnih list in volili bomo v senci fašistovskih bomb, ali vsaj približno bomo lahko pregledali svoje vrste, ki verujejo v ustvarjenje novega reda in nove kulture.

Pri tem štetju, kakor vobče v svoji borbi, ima komunistični proletarijat velike sovražnike. Niso to niti fašisti, niti nacionalisti. Prvi naravnost bistro približujejo naš cilj, ker razkrinkavajo vlado in kažejo njeno lažnjivo nepristranstvo, njeno namišljeno nadstrankarstvo in njeno bajeslovno božje poslanstvo, ki še lebdi v naivnih dušah našega kmeta, v pravi luči. Oni vršijo nazorno za nas tisto potrebno propagando, ki je mi ne moremo izvršiti. Drugi, nacionalisti, so konfuzni jeciljavci, ki se lovijo kakor večča okrog velike svetle luči. Rabijo naše besede, ali govorijo s praznim srcem in tako njihove

zmedene besede prej umirajo, ko pridejo do ušes mas, ki korakajo mirno in vstrajno svojo pot naprej. Računajoč s politično zaostalostjo kmeta, mu lažejo in ga vlečejo v svoje mreže, toda mi vemo, da so gospodarske razmere močnejše od njihovega lažnjivega dela.

Opasni pa so proletarijatu strahopetni socijalni patrijotje, unitarji, ker jim je proletarijat še včeraj zaupal, še včeraj verjel vanje in jih še danes ne pozna. A tu kličemo našemu proletarijatu: »Odpri oči, in poglej njihovo delo v Jugoslaviji, v Nemčiji, Nemški Avstriji, na Ogrskem, na Finskem in povsod drugod! Kjerkoli so prišli na vlado, povsod so prišli samo za to, da pripravijo pot za povratek kapitalistični buržoaziji. Na vsaki vladi so streljali na proletarijat in ga obešali. Na vladi z buržoazijo so bili njeni rablji, v privatnem življenju so njena tajna policija«.

Slovenski komunistični proletarijat naj gleda ob tej priliki še zlasti na delo socijalnih nacionalistov v Sloveniji. Videli smo tam policijske Judeže, pa bi bilo sramota za nas, da jih podpiramo tu, kjer morajo biti komunistične vrste tem trdnješe sklenjene!

LENIN NA NOVIH POTIH?

Vsako spomlad postane evropska kapitalistična buržoazija nervozna.

Najprej skuša organizovati v Rusiji in okoli nje bande plemenitaških in malomeščanskih vstašev proti oblasti ruskih delavcev in mužikov in ko se ti izjalove, poteni se vsuje na sodruha Lenina iz papirnatih topov orkan podtkani in laži.

Te laži so dobro preračunane in nji potrebne. Evropska buržoazija se boji vsake spomladi. Spomladi proletarijat najbolj čuti krivice kapitalizma in spomladi kuje kapitalizem nove gospodarske načrte. Treba torej v zgodovini brezprimerno delo ruskega proletarijata v očeh zapadno-evropskega delavca in kmeta diskreditirati, ali vsaj omalovaževati.

Tako čitamo letošnjo spomlad v evropskem kapitalističnem časopisju sledeče hudobno zavite buržoazne klevete, ki jih tudi naši sentimentalni buržujski prav pridno pretiskavajo:

Lenin na novih potih; Lenin je pristal na to, da bodi kmet v gotovih mejah dejanski lastnik zemlje; Sovjetska Rusija vzpostavi zasebno lastnino; Sovjetska Rusija uvede svobodno trgovino; kmet bo smel s svojimi pridelki svobodno trgovati; Sovjetska Rusija uvede desetino; uvede se Stolipinova agrarna reforma; Lenin bo podpiral malo obrt, ki naj ostane v rokah zasebnega podjetništva; pritegne se tujezemski kapital itd. itd. brez konca in kraja.

Kar v srcu, to na jeziku; toda za našo buržoazijo ostanejo vse te izmišljotine samo kislosladke skomine, samo nadležne sline v lačnih ustih.

Pred nami leži Radekovo poročilo z X. kongresa ruske komunistične stranke in govor sodruha Lenina *) o teh vprašanjih na rečenem kongresu in tu čitamo vse kaj drugega, kakor zgorajšnje pobožne želje svetovne buržoazije. V rokah imamo tudi rusko poročilo o izidu volitev v Moskovski Sovjet, o katerem je ta buržoazija trdila, da ni več izraz ljudske volje in da Lenina vlada nima več zaslobe v njem. Ruska komunistična stranka ni samo največja na svetu, ampak tudi najbolj kompaktna in v Moskovski Sovjet so izvoljeni

*) Poročilo o tem govoru je »Edinost« v št. 99, z dne 28. aprila, tendenciozno potvoriła.

Nam komunistom torej ne bo težko, ako nas pri teh volitvah ne bo veliko število v primeri z buržoaznim blokom in nacionalisti, ker te volitve se vršijo v znamenju največjega nasilstva, toda slabo bodo izpale volitve za nas, ako ne odnese mo znatne večine nad rifo-unitarji, najzavratnejšimi sovražniki proletarijata. Ker tu prihaja proletarijat v opasnost, da postane rabelj sam sebi.

Mi se ne bomo posebno veselili, če pride dosti naših kandidatov v parlament. Mi si ne ustvarjamo samoprevar. Videli smo, kaj se je zgodilo v Jugoslaviji. Devetinpedeset poslancev ima komunistični proletarijat Jugoslavije v belgrajski skupščini, toda kaj ima od njih. Buržoazija jih je napravila popolnoma brezpravne, zanje ne velja ne načelo buržoaznega demokratizma, ne buržoazni zakoni. Njihovi govori se ne objavljajo, oni ne dobivajo zapiskov svojih govorov v roke. Proletarijat Jugoslavije je izven zakona.

In tako bo jutri tudi z nami tu v Italiji.

Mi pa pojdemo brez samoprevar po svoji začrtani zgodovinski poti dalje do svojega cilja. Anln.

skoro samo komunisti. Velike politične skupine in takozvani brezstrankarji se ji pridružujejo.

Kaj je torej resnice na zgorajšnjih kričečih vsteh?

Res je, da se zakon o privatni lastnini ni izpremenil in da Lenin niti od daleč ne misli na to, kar mora biti vsakemu komunistu jasno, ker s tem načelom stoji in pada komunizem. Z ozirom na ruske kmetijske razmere, to vprašanje tudi ni in ni bilo nikoli prave, ker ruski mužik ima popolnoma drugo pravno naziranje o lastnini zemlje, kakor kmet v zapadni Evropi. To nam bo takoj jasno, ako povemo da je še pred revolucijo 85% ruskega malega kmetstva živelo v takozvanem »Miru«, kar pomeni v zemljiški zadruzi. V »Miru« ruski kmet ni bil lastnik zemlje niti mir sam ni bil lastnik zemlje. Lastnik te zemlje ni bil nikdo. Upravljal in zastopal na zunaj je to zemljo starosta »Mira« in živeli so jo člani »Mira«.

Zemljo pa so resnično kot last posedovali knezi, grofje, trgovci, veleposesniki, car in država ter kazaki, ki predstavljajo srednje in bogate kmete v Rusiji. Vsi ti so s tozadevnim sovjetskim zakonom razlaščeni, t. j. nikdo ne more danes v Rusiji zemlje ne kupiti, ne prodati in ne odstopiti. Zemlja kot taka pa je prešla v roke končno veljavno tistim, ki jo sami obdelujejo in kdor je ne obdeluje sam, se mu jo odvzame in da v obdelovanje onemu, ki jo obdeluje sam (s svojo družino).

Tistemu pa, ki zemljo obdeluje sam, je ne more nikdo odvzeti.

To je načelo. V podrobnosti izpeljave tega načela se tu ne moremo spuščati, pribiti pa moramo sledeče:

Laž je, da bi se bila kmetu zemlja odvzela iz obdelovanja, kakor je tudi laž, da bi moral ruski kmet vlagati kje kake prošnje, če sme obdelovati zemljo, ki je bila pred vojno njegova zasebna last. Prošnje za dodelitev zemlje v obdelovanje vlagajo samo delavci, ki do sedaj niso imeli zemlje, ali oni kmetje, ki je željlo imeti več. In naravno, da morajo ti vlagati prošnje za to, ker se zemlja vendar ne more nikomur usiliti, niti se more komu dovoliti, da si jo sam vzame kjerkoli mu drago, ker bi na ta način nastale zmešnjave.

X I. redni deželni kongres

Vsakdo torej, kdor hoče obdelovati zemljo, je dobi, kolikor je more obdelovati s svojo družino.

Do sedaj je moral kmet odstopiti viadi vse one pridelke, ki jih sam za svojo družino ni rabil, ravno tako, kakor tudi delavec odda vse svoje tovarniške izdelke, ki jih sam ne more vžiti ali porabiti. Zato pa bi bil ruski kmet tudi moral dobiti vse, kar on rabi na tovarniških izdelkih. Ali ker ruska industrija ni še zadosti razvita, da bi mogla zadoščevati vsem ruskim potrebam, dalje, ker Rusija tudi ne more danes še dobavljati točno različnih potrebščin iz tujih zemelj, posebno pa še zato, ker zahteva tako izmenjavanje med kmetom in tovarnami posebno dobro urejeno organizacijo prometa in poslovnic za izmenjavanje produktov, ki se seveda še-le organizirajo, so se te izmenjave za sedaj uredile tako-le:

Kmet plača državi davke, samo ne več v denariju kakor pri nas, ker denar mora v komunistični državi izginiti — da si ga posamezni špekulantje ne morejo kopičiti — ampak v pridelkih. Ti pridelki se razdelijo med prebivalce v mestih (delavce). Kar ostane, kmet lahko po svoji volji »proda«, ali bolje rečeno zamenja.

Toda kje?

Samo v svoji zadrugi, kjer dobi za svoje pridelke tiste stvari, ki so njemu potrebne. Priznanih zasebnih trgovcev v Rusiji ni več in kmet torej ne more trgovati z njimi. Tudi ne more sam več izvažati v inozemstvo! Z inozemstvom trguje samo še država po svojih zadrugah. Ves izvoz in ves uvoz posreduje država in ne privatni kapitalisti, ne verižniki.

Tako je torej urejeno kmetško vprašanje v Rusiji v tej prehodni, odnosno začetni dobi ruskega komunizma. Vsako gospodarsko obliko diktirata množina proizvedov in način proizvodstva. Kakor bo Rusija napredovala v proizvodstvu, tako bo tudi napredovala v družabni notranji organizaciji in gospodarski obliki.

Iz tega pa tudi jasno sledi, kako smešne so novice, da bo Lenin podpiral malo obrtništvo in privatno podjetništvo. Obrtništvo pomeni nazadnjaštvo v produkciji (proizvodstvu). Vse se boljše izdeluje v tovarni. Vse tovarne v Rusiji se nahajajo v rokah države in ako hoče država dosti producirati, da zadovolji svoje državljane, mora forcirati moderno obliko proizvodnje, to je »na veliko« v tovarni in ne »na malo« v obrtništvu.

In kako je s tujim kapitalom v Rusiji?

Temu se prepusti izkoriščanje gotovih bogastev v Rusiji, kakor n. pr. gozdov, rudnikov, vod itd., zato, da dobi Rusija v zameno stvari, ki so nji nujno potrebne, kakor n. pr. lokomotive, tračnice za železnice, poljedelske stroje itd. Toda vsa ta izkoriščanja se vrše pod nadzorstvom ruskega delavstva in pogodbe so sklenjene samo za določena števila let. Ko se ruska proletarska industrija razvije, preneha tudi ta eksploatacija.

Lenin ni torej izdal komunističnega ideala, ampak ga utrjuje. On ve, da to, kar je danes v Rusiji, ni še čisti komunizem, ali on tudi ve, da »državni kapitalizem«, kakor on to nazivlje, ni več nevaren ruskiemu proletarijatu, ker ima proletarijat vse tovarne, vso zemljo in ves državni mehanizem v svojih rokah.

Tako torej stojte te stvari. Medtem pa opravlja šola svoje delo in ustvarja novega človeka na deželi in v mestu in ta nam je garancija za bodočnost komunističnega gospodarstva in nove proletarske kulture.

Gu.

V nedeljo, dne 24. aprila predpoldne, so se v Trstu prikratk sestali odposlanci komunističnih organizacij Julijske Benečije na deželni kongres. Naloga kongresa je bila, da zasliši poročila dosedanjega začasnega vodstva Deželne komunistične zveze o njegovem delovanju, da se natančneje seznanj s perečimi vprašanji političnega in sindikalnega gibanja in da postavi temelj nadaljnjemu organizatoričnemu in bojnemu delu. Njegov namen je bil utrditi še rahle vezi, ki spajajo revolucionarne borbe te pokrajine ter dati določnejše smernice komunistično-proletarskemu gibanju v Julijski Benečiji.

Zborovanje se je vršilo v zeleni dvorani napolzgove Delavske zbornice, na kateri se vidijo še vse sledi napada požigalnega oddelka fašistov.

Pogled na udeležnike kongresa je razodel nemalo razliko med tem in onim zadnjim kongresom prejšnje Deželne socialistične zveze v lanskem jeseni. Tam, priučene geste starih izkušenih organizatorjev, njih odmerjenen besede, ki so dišale po nalezljivi plesnobi mirnega sožitja v edinstveni I. S. S. slavne preteklosti; tu, proste kretnje, živahno razpoloženje mladih sodrugov, navdahnjenih z največjimi upi v bodočnost revolucionarnega komunizma.

Pri ugotovitvi delegacij se izkaže da je zastopanih: 50 Komunističnih sekcij odnosno skupin, 18 Uduženj odnosno krožkov komunistične mladine, 3 Pokrajinske zveze komunistične mladine (za Trst, Istro in Furlanijo), 9 Komunističnih sindikalnih skupin in 11 Kulturnih krožkov. Zastopan je tudi Krožek komunističnih dijakov.

Svoje odposlance so odposlale skoraj vse komunistične organizacije Julijske Benečije: Slovenske komunistične skupine, ki se porajajo v Soški dolini, so zastopane polnoštevilno.

Ob 11h otvori sovr. Tuntar zborovanje. Pravi, da je kongres eden najsijajnejših, kar smo jih imeli v Jul. Benečiji. — Pozdravnim besedam na zastopnika O. O. — K. S. I., sovr. Bordigo sledi živahno odobravanje.

Predsednikom kongresa je izvoljen Tuntar, tajnikom: Gasperini in Lovko, v volilni odbor: Cantarut, Frausin, Jurača, Lonzar, Nikolausich, Regent, Wram.

K II. točki dnevnega reda: Narodno in mednarodno politično gibanje, poročila Tuntar:

Mi smo — tako začenja govornik — pravi dedič marxistične doktrine glede nacionalnega vprašanja. Spominjam samo na sklep mednarodnega socialističnega kongresa v Bazlu 1912, ki se glasi (enako stuttgardskemu sklepu z 1907 l.):

Ako kljub vsemu pride do vojne, delati je na to, da se vojna čimprej konča ter da se potom vojne nastalo gospodarsko in politično krizo izrabi v svrhu pospešitve padca kapitalističnega razrednega gospodarstva.

Toda samo en proletarijat, to je ruski proletarijat, je bil dosleden bazelski resoluciji in je v vojni zlomil meščansko oblast ter vspostavil diktaturo proletarijata.

Današnje čase se more primerjati z onimi med leti 1789-1794, časom francoske revolucije. Kakor so bile tistikrat oči celega sveta oprte na Pariz, tako obrača danes ves svet svoje oči na Moskvo, središče proletaske revolucije. Z usodo Sovjetske Rusije je zvezana usoda revolucionarnega proletarijata celega sveta.

Mi se ne varamo, da bi med proletarijatom in buržoazijo moglo priti kdaj do miru. Dolžnost revolucionarnega proletarijata je, da to prepreči. Mi moramo biti ravno radi tega vsekdar disciplinirani odlokom I. O. Komunistične internacionale.

Položaj političnega gibanja v Italiji, je zelo podoben političnemu stanju v drugih državah. — Ogrska, Finlandskaja, Nemčija, in v najnovšem času Anglija dokazujejo, da je največja nevarnost za proletarijat na njegovi poti do osvoboditve ravno desno socialistično krilo. S tem krilom, s to strujo reformistov, se mora povsod prerezati vsako nit.

Mi smo to storili na kongresu v Livornu. Sedanj naš boj velja predvsem socialni-demokraciji.

Današnji položaj v Italiji je zelo karakterističen in kaže koliko smo imeli mi prav v borbi proti italijanski socialni-demokraciji. — Italijanska buržoazija se je zatekla do ravno istih sredstev, katerih se poslužuje meščanstvo vseh drugih držav. Tudi mi smo nekaj krivi na današnjem položaju. — Do lanskega oktobra je bil italijanski proletarijat še v ofenzivi. Že lansko, predlansko leto bi morali mi prejemiti z reformisti. — Zadržanje italijanske buržoazije potrjuje resničnost Marx-Engelsovega stavka, da meščanstvo ne bo nikdar mirnim potom dalo oblast iz svojih rok. Proletarijat si jo mora osvojiti nasilnim potom. Italijanska buržoazija je enako bena in krvoločna kakor je ogrska. Pojav fašizma potrjuje to.

Sodrug!

Danes se nahajamo v volilnem boju. Volitev se moramo udeležiti še posebej zato, ker vladata danes reakcija in nezakonitost, ki bi hotela zatreti vsak življenski znak naše stranke. Bolje bi bilo, da bi se italijanski proletarijat 1919 l., ob zori zakonitosti, ne udeležil volitev. — Astensijonistični toki v I. S. S. odkrivajo, kako rada bi se ta stranka izognila odkriti meščanski vojni. — V tej dvorani seveda ne pričakuje niko ničesar posebnega od parlamentarizma.

Svoj govor zaključil Tuntar z besedami, ki so izzvenele v goreči apel na prave internacionaliste te pokrajine in obenem v prerokbo zmage proletarske revolucije:

Ako je na svetu kaka dežela, kjer je internacionalizem meso našega mesa in kri naše krvi, je to resnično v Julijski Benečiji. Borili se bomo do smrti, dokler ne bo na mejnih vrhovih, ki ločijo Italijo in Jugoslavijo, zavihrala rdeča zastava jugoslovanskega-italijanskega revolucionarnega proletarijata!

Po tem poročilu se zborovanje odgodi do 14. ure.

Govor sovr. Bordige.

Popoldansko zborovanje se prične s III. točko dnevnega reda: Sindikalno gibanje. K predmetu govori kot prvi poročevalec Bordiga:

Najtežje vprašanje, ki se nam stavlja v rešitev, je brezdvomno sindikalno vprašanje.

II. kongres K. I. lanskega leta v Moskvi je predvsem potrdil tezo, da je razredni boj, političen boj, katerega mora voditi komunistična stranka, kot razrednopolitična stranka, do razrušitve meščanske državne oblasti in ustanovitve proletaske države. Dokler pa se ne doseže tega cilja, moramo računati s sedanjim, dejanskim, položajem delavskih slojev. Upoštevati moramo proletarske strokovne organizacije no poklicih, obratih in kategorijah.

Sindikalna organizacija je prva oblika solidarnosti proletarijata, ko izide le-ta iz individualističnih oblik kapitalističnega gospodarstva.

Mi priznavamo, da se s sindikalno organizacijo najprej vzbudi razredno zavest v proletarijatu ter da v tej organizaciji stopi proletarijat še najprej v akcijo. Toda mi izjavljamo obenem, da je dolžnost sindikalne organizacije povesti delavstvo do bogatejših oblik njegovega boja v svrhu popolnega zavojevanja oblasti nad proizvodnjo.

S sindikalisti se razlikujemo v tem, da mi podrejamo sindikalni boj razredno-politični stranki, medtem ko je njim sindikalizem prvò in zadnje sredstvo.

Kjerkoli se je pojavilo sindikalno gibanje, tam vidimo da so delavci dosegli višje plače. Z delavskimi plačami pa so rasle tudi cene živežu, obleki in življen. potrebnim sploh. To je pa tisti slepi krog, v katerem se konča vsak mezdni boj.

Mi moramo priti ven iz tega slepega kroga. Zbrati moramo proletarijat in mu povedati vso neuspešnost njegovih naporov, ki so obrnjeni zgolj na doseg večje plače.

Tudi je za nas nezadostno, ako si delavci kje zavojujejo celo industrijo; ako imajo zadržane obrate, ne smejo nikdar po svojih delih, ampak morajo v celoti priti pod oblast delavstva. In četudi pridejo obrati, trgovina in promet v roke delavskega razreda bi nikdar ne dosegli še zahtev marxističnega komunizma.

V zadnjih predvojnih letih smo prišli do demoralizacije, desnaturalizacije politične delavske stranke. Socialistično stranko so upropastili socialni demokrati, zagovorniki minimalnih programov. Mesto, da bi socialisti stremeli za najvišji cilj, so se z bojem za posamezne pridobitve postavili v službo meščanstva in parlamentarizma. Kdor je gledal malenkostne boje take stranke, je dal večjo prednost sindikalizmu. — Vojni čas s svojimi malimi pridobitvami je dal reformizmu rast in okvir. Delavska razredna stranka pa ne sme biti reformistična.

Levo krilo prejšnje I. S. S. je vodilo borbo proti reformizmu, kakor proti sindikalizmu. S slednjimi pa smo postopali zmeraj proti Splošni delavski zvezi, ki je v rokah reformistov. — Sindikate moramo iztrgati reformizmu z maso vred.

Taktika, kateri dajejo marxisti prednost, ni delati v sindikalnih razkolu, ampak orientirati se nasproti zahtevam stranke.

Mi smo realisti in priznavamo, da so se sindikalne organizacije porodile iz pogojev eksistenčnega boja proletarijata v kapitalističnem družabnem sistemu. Ampak mi se ne moremo nikdar prilagoditi tem pogojem, kakor reformisti, ki so idealisti, ko menijo z zadovoljstvom malih interesov kategorije odpraviti bedo, ki tlači delavski razred.

Kakor sem trdil na II. kongresu K. I. mi moramo najprej uvrstiti Komunistično stranko, ki naj potem prodira v sindikate. Sindikati pa naj ostanejo najobširnejši, obsegajo najširše plasti delavskih množic. Sindikat v naših rokah je orodje v revolucionarnem boju. —

Ustroj sindikata se poboljšava. Njegova moderna oblika je organizacija po obratih in industrijah, ki je pri nas v nekaterih panogah že vpeljana. (N. pr. kovinarski delavec, ki je uslužben v stavbinski industriji je organiziran pri Zvezi

stavbinskih delavcev ne pri oni kovinarskih del.) — To vprašanje nima pri nas toliko važnosti.

Važnejši so za nas tovarniški sveti.

Boj za obratno kontrolo je prvi nagon proletarijata takoj po premirju. Ta nagon je bil pogojen po takratni gospodarski krizi in po v vojni narasli proletarski zavesti. Vsled pomanjkanja surovin so bili delavci izprti iz raznih tovarni. Oni pa so vedeli, da razpolagajo tovarnarji z ogromnim bogastvom, katerega so si nagromadili za časa vojne. Prepričati so se hoteli na lastne oči, kje tiči to bogastvo, ki jim je bilo na veke prikrito. Drugič je hotel proletarijat spoznati, kaj je organizacija proizvodnje. Misli je, da bo bolje, ako se mu odkrije tajnost meščanskega gospodarjenja in bo mogel on »sodelovati pri kapitalistični proizvodnji«.

Kakor meznega boja, tako se morajo komunisti poslužiti tudi borbe za delavsko kontrolo, da pokažejo in dvignejo inteligenco delavstva. — Rezultat bi bil lahko ovira za revolucijo. Mi pa vemo, da kapitalizem ne bo nikdar sprejel od delavcev predlagano delavsko kontrolo in bo ob prvi priliki vnovič potrdil resnico, da si mora proletarijat nasilno izbojevati vsako večjo pridobitev.

Smisel večjih pridobitev (osvojitve obratov, doseg delavske kontrole) je ta, da tvorijo one prehod iz kapitalističnega v komunistični gospodarski sistem in da učijo proletarijat, da si bo le potom lastne diktature mogel osvojiti celokupno proizvodnjo.

Naša parola je ona ruske revolucije:

Za nacionalizacijo industrije! Le sovjeti po svojih komisarijih morejo organizirati produkcijo. Oni, kateremu pritičejo dobrine komunističnega gospodarstva, je predvsem delavec, ne kovinar, ne mizar ali zidar. Obratni organi sami zase bi nikdar ne mogli tega izpeljati.

Proti Splošni delavski zvezi smo zato, ker jo vodijo najdesnejši elementi. Vsled reformistov v tej zvezi nočejo pristopiti vanjo najštevilnejše in zelo važne sindikalne organizacije. Te so: Zveza italijanskih železničarjev, ona mornarjev in ona pristaniških delavcev. Tem delavcem smo mi ob vsaki priliki pokazali izdajstvo reformistov.

Opora v našem boju proti Splošni delavski zvezi so komunistične skupine v obratu in sindikatu. Te morajo stati zmeraj v stiku s stranko.

Prvikrat se je naše delo pokazalo na kongresu Splošne delavske zveze v Livornu februarja meseca. Za nas je glasovalo 400.000 članov. Dejansko imamo v Splošni delavski zvezi tretjino članov, računajoč s tem, da so glasovali za socialno-demokratske vodje večinom sindikalni funkcionarji in organizatorji. Ta vspeh je za nas zelo laskav. —

Smo tudi proti Mednarodni sindikalni zvezi v Amsterdamu, ki je žolta-reformistična. To hočemo razbiti. Mi pa nočemo nikakor združiti raznih delavskih zvez. S temi narodnimi organizacijami je Amsterdam malo v zvezi. Stremimo za tem, da privedemo vse italijanske zveze v njih celoti v Mednarodni rdeči sindikalni svet, ki ima svoj sedež v Moskvi.

D'Aragona, glavni besednik Splošne delavske zveze, je bil sprejet v Mednarodni rdeči sindikalni svet le radi tega, ker je lansko poletje v Rusiji zatrjeval, da je Splošna delavska zveza že ločena od Amsterdamu.

Poteza I. S. S., ki bi hotela na prihodnjem kongresu izsiliti priznanje od K. I. s prevzevo, da je spojena žnja Splošna delavska zveza, je jezuitska in advokatska. —

Do danes smo dobili v roke že nešteto Delavskih zbornic, sindikatov, zvez. Naš cilj je, da si zavojujemo tudi Splošno delavsko zvezo. Tudi vi v Trstu delujte nato. — Organizacije, ki stoje danes še zunaj Splošne delavske zveze (kakor železničarska itd.) moramo pripraviti za vstop v Splošno zvezo, da vržemo reformistične vodje.

Vabimo vas, da z največjo požrtvovalnostjo prodirate v sindikalno organizirano maso, ter jo učite, da v osvoboditelni boju proletarijata mora imeti prvenstvo komunistična stranka. Komunistična stranka je avantgarda-predstraža v naši borbi. Ta predstraža pa mora imeti za sabo celo vojsko, katero predstavlja ravno organizirana masa. Predstraža ne sme zgubiti vezi s četo, da slednji ne pade zavest solidarnosti. Masa ne sme nikdar mlisliti, da bo postavljena pred problem revolucije, osamljena. Računamo s to maso. Komunistična stranka bo dala četi izkušene vojake. Naloga čete je da te vojake podpira.

Kot drugi poročevalec govori o vprašanju strokovne organizacije Juraga:

Sodr. Bordiga je pojasnil naše stališče do sindikalnega vprašanja na splošno. Povedal je, da se strokovno gibanje mora podrediti stranki. Jaz hočem govoriti o lokalnih pojavih gibanja.

Zadnje kovinarsko gibanje v Trstu se je končalo za nas uspešno, četudi so socialni-demokrati plašili delavstvo pred odločnejšim nastopom, prikazujoč mu v najtemnejših barvah posledice začasne brezposelnosti in težkoče za vsakdanji preživetek delavskih družin. —

Vi poznate zadnjo borbo komunističnega delavstva, ki je šla za tem, da bi se Tržaška Delavska zbornica priključila na kongresu Splošne delavske zveze komunističnim sklepom. Iz onega boja so po tolikem kričanju izšli kot »zmagovalci« socialni-demokrati. Ta smaga jih je opogumila in kmalu po strokovnem kongresu v Livornu so sprožili misel referendum v Delavski zbornici, ki naj pokaže, da sledi njem tudi večina organiziranega delavstva. Pri tem glasovanju smo mi nastopili z lastno blokirano listo. S socialnimi demokrati pa so se zvezali republikanci. Ta referendum - menim - izpade nam v prilog. (Pozneje znani izid glasovanja je to mnenje potrdil.) Ker socialni-demokrati to že uvidevajo, izražajo namero, da bi se Delavska zbornica razcepila na dva dela. Poskus za razkol Tržaške zbornice bo najbrže izšel iz organizacije občinskih uslužbencev, kjer ima glavno besedo uradništvo. Apeliraj zlasti na mlade delavce, da se odločno postavijo proti socialnim-demokratom ter da preprečijo njih nakame.

Drugo zanimivo dejstvo je to, da naši nasprotniki, ki so danes v manjšini, hočejo da bi Delavska zbornica postala »apolitična«. Pozivam organizirano delavstvo, da se ne da premotiti od igre socialnih demokratov.

K besedi se oglasi Gasperini, ki spopolnjuje poročilo predgovornika glede delovanja na deželi. Pravi, da se vsepovsod pričenjajo akcije, da se strokovne organizacije iztržejo vplivu socialnih demokratov.

Regent s svoje strani dokazuje, da bi delavci, ki bi hoteli radi slabega vodstva strokovnih organizacij, iz slednjih izstopiti. Šli na kriva pota. Komunistični delavci se nikakor

ne smejo odtujiti strokovnim organizacijam. Apelira posebej na idrijsko delavstvo.

Predsedništvu pride sledeči predlog o predmetu sindikalnega gibanja:

Po zaslišanju poročil so dr. Bordiga in Juraga o sindikalnem gibanju pooblašča kongres I. O.-K. Z. Jul. Ben. da sprovede takoj v dejanje odloke K. I., ki stremijo po popolnejši in harmoničnejši vezi političnega s sindikalnim gibanjem, za končni triumf komunističnega ideala potom diktature proletarijata.

Temu sledeč poziva sodruge, da kakor v Trstu pričenjajo z referendumom med organiziranimi delavci, v izvrševalnih komisijah Delavskih zbornic ter v vodilnih sindikalnih svetih. Stavljeno na glasovanje, je predlog enoglasno sprejet.

Organizacija stranke v Julijski Benečiji.

K tej, 4. točki, poroča najprvo Gasivoda.

Pravi, da se je strankino delovanje vsled vladajočih razmer moglo še najbolje razviti v zadnjem času. Male priprave za volitve, razpošiljanje izkaznic in raznotere notranje zadeve so tirjale vse sile začasnega vodstva.

O slovenskem delu strankine organizacije poroča Regent, ki pravi, da se je na naši strani storilo še precej svojo dolžnost. Kakor pa je krivda tržaških sodrugov, da v Trstu ni še vse v redu, tako je krivda sodrugov na deželi, da ni tam še vse na mestu. Apelira na komunistične skupine, da zahtevajo čimprej strankine izkaznice ter da najhitreje obračunajo z zvezinim vodstvom.

Kosič naglašja, da se mora ukrepe višjih organov, ki pridejo na komunistične skupine v okrožnicah, manifestih itd. dosledno in strogo izvajati. Bolje, da ostane od starih sodrugov le 10% v stranki, ki bodo disciplinirani, kakor da se vrline v naše skupine cel kup ljudi, ki ne znajo in ne morejo biti disciplinirani. Ako tega ne uveljavimo, se bo naša stavba med slovenskim delavstvom podrla enako kakor stara I. S. S.

Vidali: Da je začasni I. O. stavil na dnevni red poročilo mladega sodruga, je hotel s tem pokazati, da pripisuje mladinskemu gibanju ono važnost, katera temu gibanju tudi pristojna. Kaj bi bila komunistična stranka brez mladine? I. S. S., ki nima mladine za sabo je kakor jetični bolnik, ki čaka samo na grob.

V Julijski Benečiji ni še nobenega pravega mladinskega gibanja; organizacija mladine je cel kaos. V Trstu ni bilo dosedaj še mogoče, da bi ustanovili Zvezo komunistične mladine. Na Goriškem naj bi sedaj stranka poživila mladinsko gibanje. Mladina je tu; treba jo je le organizirati. — Parolo stranke mora izvesti mladina. Da moremo zavrniti provokacije buržoazije moramo biti predvsem materialno pripravljeni. Drugo polje našega delovanja je moralna podviga mladih delavcev. Svoje duhovno-kulturno delo moremo uspešno razviti le na način ako lahko branimo in obvarujemo, kar si zgradimo.

Bercè pođa izvajanjem predgovornika še več luči. Poziva slovenske sodruge, da pričnejo z ustanavljanjem Udruženj komunistične mladine ter jim zagotavlja pomoč strani tržaške mladine.

Pascottini govori še o težkočah z denarjem.

Preide se k 5. točki dnevnega reda: Tisk.

Gasivoda pojasni v kratkih besedah kakaj smo zasedli »Lavoratore« in vzeli »Delo«. Omeni požig. Zopetno izhajanje

je listov je danes odvisno le še od prostorov in osebja. Glavna naloga sodrugov komunistov je, da nabirajo prispevke za oba lista, »Delo« in »Lavoratore«.

Finančno poročilo pođa Glusich. Poročilo je bilo dokaj točno in izčrpno.

Po daljši debati, v katero posežejo: Bercè, Tuntar, Vidali, Pascottini, se sprejme sledeči predlog:

»Kongres odobri poročilo upravnega sveta ter mu zaupa, da bo na najboljši način varoval interes lista.«

Pri 6. točki: Volitev J. O. = K. Z. se enoglasno odobri lista predlagana od volilnega odbora. V vodilni svet je izvo-

RAZMIŠLJANJE O KONGRESU.

Deželni kongres ni bil več ono zborovanje dobrih socialističnih sodrugov, pa več all manj neodkritosrčnih strankinih pristašev, ki so se sestali na zadnji kongres bivše Deželne socialistične zveze. Kakor jetniki, ki se vsled usode znajdejo v hiši zmešnjave, kjer postanejo prepirljivi in nestrpni, so bili delegati nekdanjih Socialističnih sekcij. Medtem, ko je njih en del zaman iskal izhoda iz neznoznega ozračja, so se drugi najprijetneje počutili v zmešnjavi. Tisti, ki so iskali izhoda, so ga našli in danes se izogibajo neznoznih situacij.

Delegati komunističnih sekcij so prišli na Kongres kakor člani stranke, ki se prostovoljno, iz prepričanja podvržejo »disciplini«. Iz kongresa niso ustvarjali kaosa. Zborovanje se je završilo osupljivo najmirnejše. Imelo je na sebi — neizpodbitno — precejšnjo količino varljivega čara. Koliko, je vtegnil spoznati vsakdo. Vsled tega tudi ne bo, ne bi smelo biti, nobenega iznenadenja.

To je posledica razkola in »čiščenja«, v njenih najočitnejših pojavih.

Razkol s socialno-demokracijo je že dovršeno dejstvo. Čiščenje v komunistični stranki pa se mora vedno vršiti. V najmanjši komunistični skupini, kakor v najvišjem stranknem telesu. Dosledno po statutu K. S. I., odločno, neizprosno.

To je najpoglavnejši nauk deželnega kongresa.

Ko se smatrajo komunistične sekcije na znotraj dovolj trdne, je njih dolžnost, da prodirajo na zunaj, med organizirano maso, in da jo privabijo pod prapor K. I. Da proniknejo s svojo moralno silo v strokovne organizacije, sindikate, Zveze, Delavske zbornice, zadruge, proletarska kulturna društva, toda samo z namenom, da razpršijo tam socialno-reformistične iluzije proletarijata in njegovih voditeljev. »Delo« prodiranja zahteva celih komunistov; za polovičarje je tu nevarnost, da se pogreznejo predno pridejo do pravega prodiranja. Slednjič je naloga članov komunističnih sekcij, da grede med neorganizirane delavske in kmečke množice, ter da jih pridobijo za stvar proletarske revolucije.

Ustanavljati Komunistične sindikalne skupine, snovati komunistične celice v Delavskih zadrugah in v Ljudskih odrh, to je drugo, kar nas uči deželni kongres.

Organizirati mladino, zbirati mlade ročne in umstvene delavce, dijake, skrbeti za zdrav naraščaj Komunističnih sekcij, z eno besedo: ustanavljati Udruženja komunistične mladine. Vsaka Komunistična skupina mora (izrečna zahteva opravilnika P. S. I.) ustanoviti v svojem delokrogu U. K. M., ki naj deluje žnjeno podporo in pod njenim nadzorstvom. Ne varuštvo! Jugoslovanska in

ljenih 9 (mesto prej 7) članov, v kontrolno komisijo 5 članov. 7. Točka: Slučajnosti.

Gerljanc pođa predlog K. S. Kontovelj - Prosek:

»Vsak član K. Z. Jul. Ben. je obvezan, da se naroči na glasilo Zveze.« (Italijanski sodrug na »Lavoratore«, slovanski na »Delo«.)

Predlog je bil enoglasno sprejet.

Glede praznovanja 1. majnika da Bordiga nekaj pojasnil. Po razjašnjenju nekaterih stavljenih mu vprašaj: zaključil Tuntar s kratkimi besedami I. komunistični kongres v Julijski Benečiji.

Med vzkliki na III. I. ter na proletarsko revolucijo zapuščajo delegati dvorano.

italijanska socialna - demokracija nam razen enega mladinskega društva (Idrija) ni zapustila nobene mladinske organizacije. Mladina, katere je svet bodočnosti, bo znala dobro obračunati s vsakterim, ki jo bo preziral v svetu sedanjosti. **Organizacija mladine je najpoglavnejše polje, kjer more sejati komunistični delavec!**

Slednje je zapoved in obnem resen opomin kongresa.

Sprovesti takoj v dejanje določila predloga glede obveznosti do »Dela«. Vsaka Komunistična skupina skliče v ta namen nemudoma sestanek, kjer se iz članov ali iz odbora izvoli poseben in odločen sodrug s funkcijo »poverjenika Dela«, ki bo imel nalogo, da pobira med člani naročnino za list, da jo pošilja na upravništvo »Dela«, da list sprejema in ga razdeljuje. Vsaka slov. Komunistična skupina se naroči na svoj naslov najmanj na toliko izvodov »Dela«, kolikor članov ima. Le v posebnih slučajih naj se list naroči na naslov posameznih članov. Drugemu sodrugu naj se poveri vloga »kolporterja«, ki skrbi za razprodajo »Dela« na vasi, z dovoljenjem ali brez-dovoljenja oblasti. — Na tem sestanku se imnuje tudi »dopisnika« za »Delo«, ki točno in pravočasno poroča listu o razvoju Komunistične skupine in o socialno-kulturnem življenju na vasi.

(Enake obveznosti do »Dela« naj sprejmejo tudi U. K. M. in L. O., zlasti tam kjer ni še Komunistične skupine.)

Ta zahteva kongresa se mora izvesti najnataneje. Izvrševanje dolžnosti, katere nalagajo sklepi deželnega kongresa Komunističnim skupinam, je neodložljivo. Pričetl se mora takoj z delom; stavljen zahteve so najprimitivnejše. Vsakdanja borba za stvaritev resnično »Komunistične stranke«, kot revolucionarne avantgarde, bo stavila sodruge pred težje probleme. Le-te bodo obvladali samo ako bodo zidali najmanjše komunistične skupine na trdo, ne na pesek.

Učiti se iz kongresa, slediti kongresnim zapovedim, sprovesti njegove sklepe v dejanje, to morajo najprvo naši sodruge. Da kot revolucionarna predčeta povedejo slov. delavski narod v tej pokrajini v odločen boj z lastnim in tujim meščanstvom, da zadajo zadnji udarec državni oblasti, to je bodoča naloga slov. komunistov.

Raditega je neposredna zgodovinska naloga delavskega razreda, da iztrže ta orodja (parlamente) iz rok vladajočih razredov, da jih razbije, in razruši ter da na mestu njih ustvari nove organe proletarske oblasti. V istem času je revolucionarna država delavskega razreda živo prizadetaj na tem, da ima svoje poizvedovalce v parlamentarnih ustanovah meščanstva, da olajšajo to razdiralno delo. (Iz tez o parlamentarizmu, sprejetih na 2. kongresu III. Internacionale: I. Nova doba in novi parlamentarizem).

Komunistična internacionala

3. svetovni kongres.

I. O. III. Internacionale je sklenil, da skliče za 1. junija t. l. 3. svetovni kongres. Od I. O. zasnovani dnevi red je sledeči:

1. Poročilo I. O.
2. Svetovna gospodarska kriza in nove naloge K. I.
3. Taktika K. I. v revoluciji.
4. Prehodna doba. (Delne akcije končne revolucionarne borbe.)
5. Boj proti žolti Sindikalni internacionali v Amsterdamu.
6. Mednarodni svet Rdečih sindikatov in K. I.
7. Notranja uredba Komunističnih strank, bojne metode in način akcij.
8. Notranja uredba K. I. in ajeni odnošaji s pridruženimi strankami.
9. Orientalsko vprašanje.
10. Italijanska socialistična stranka in K. I. (priziv I. S. S. proti odločbam I. O. III. Internacionale).
11. K. A. P. D. (Komunistična delavska stranka Nemčije) in K. I. (priziv V. K. P. D. (Združena komunistična stranka Nemčije) proti odločbam I. O. III. Internacionale).
12. Zensko gibanje.
13. Mladinsko gibanje.
14. Volitev I. O. III. Internacionale in določitev njegovega sedeža.
15. Razno.

Proti Italijanski soc. strank.

I. O. III. Internacionale je dne 18. marca t. l. poslal Združeni komunistični stranki Nemčije to-le brzojavko:

1. I. O. potrjuje svoje odločbe v italijanskem vprašanju in podpira slej ko prej Komunistično stranko Italije.

2. I. O. protestira najenergičneje proti podpori, katero je dal v Livornu in ob drugih prilikah en član O. O. Združene komunistične stranke Nemčije, t. i. so dr. Paul Levy, Serratijski centristični frakciji.

I. O. je prepričan, da se bo v italijanskem vprašanju velika večina bratske nemške stranke postavila ob stran italijanskih komunistov in I. O. ne pa na stran so dr. Levija.

3. I. O. izjavlja svojo solidarnost s sklepom Združene komunistične stranke Nemčije z dne 1. februarja in vstraja na tem, da ne pripusti O. O. tako razlago tega sklepa, ki bi vtegnila veljati kot podpora Serratijski centristični frakciji in ki bi lahko povzročila teškoče italijanskim komunistom.

To resolucijo je I. O. Komunistične internacionalne po natančnem pretresanju položaja odobrila enoglasno. So dr. Geyer zastopnik Združene komunistične stranke Nemčije je glasoval v prilog 1. in 3. točke ter proti 3. točki.

Izvrševalni odbor Komunistične internacionalne.

Poziv Italijanski soc. strank.

V svoji seji z dne 4. aprila t. l. je I. O. Komunistične internacionalne odobrila sledečo resolucijo:

1. O. je stavil na dnevni red 3. svetovnega kongresa Komunistične internacionalne priziv Italijanske socialistične stranke. I. O. odloči radi tega, da se pošlje tej stranki vabilo na 3. kongres ter sporoča I. S. S. kakor sledi:

1. Predlagamo, da imej I. S. S. polnomočja, da se ne bodo mogli delegati — kakor se je to zgodilo na 2. svetovnem kongresu — sklicevati na pomanjkanje pooblastil.

2. Predlagamo, da se delegacija I. S. S. ne sestavi samo iz zastopnikov osrednjega vodstva, ampak tudi iz zastopnikov močnejših strankinih organizacij. Po možnosti morajo slednje imeti številno zastopstvo.

3. Povdarjamo še enkrat, da je naša poglavitna zahteva takojšnja izključitev reformistične struje Turati-Modigliani. Vabimo zaogledelj I. S. S. da pošlje na 3. svetovni kongres jasno in točno pisano izjavo, ako ona vstraja na tem, da more in mora skupina revije »Critica sociale« (Turati-Modigliani) biti član Komunistične internacionalne.

4. Poveri se tajništvu K. I., da pošlje članom I. S. S. obširno odprto pismo s kritiko zadržanja I. S. S. Poleg tega se tajništvu poveri, da tiska v štirih jezikih in da še pred kongresom sporoči vsem bratskim strankam referata so dr. Niccolinija, zastopnika I. O. Komunistične internacionalne v Italiji, kakor onega so dr. Kabakčeva.

I. O. pošilja ob tej priliki bratske pozdrave Komunistični stranki Italije.

Priziv I. S. S. proti odločbam I. O. Komunistične internacionalne očituje vso brezobraznost Serrattija, D'Aragnone et comp. V ognju meščanske reakcije, ki gori danes po celi Italiji, se je revolucionarni komunist I. S. S. zreduciral na pohlevno reformistično kolaboracijo in goli polumeščanski oportunizem.

Prihodnji kongres K. I. v Moskvi bo dal zagovornikom italijanskega socializma — tak odgovor, kakršnega je vredna njih brezprimerna predrznost delati prizivje, O tem smo trdno prepričani.

Komunistična stranka Italije

(Sekcija Tretje internacionale)

POLITIČNE VOLITVE 15. MAJA 1921.

Volilni znak.

Delavci in kmetje!

Buržoazna vlada je razpustila poslansko zbornico in 15. maja ste klicani h volilnim žaram, da izvolite takoimenovano državno zastopstvo na podlagi laži-demokratske splošne volilne pravice, ki je razširjena tudi na one, ki žive od dela drugih.

Držeč se sklepov II. kongresa Tretje internacionale stopa tudi Komunistična stranka Italije v volilni boj, da širi med izkoriščanimi množicami v tovarnah in na polju program, ki je skupen vsem onim, ki hočejo v sedanji revolucionarni dobi uresničiti proroštvo slavnega Komunističnega manifesta: razrušiti s silo kapitalistično vlado.

Ne pričakujemo ničesar od parlamenta, tudi ne od drugih buržoaznih zastopstev, ki se ne dajo spremeniti v organe za osvobodjenje proletarijata: pravi organ za osvoboditev vseh zatiranih je sovjet, svet delavcev in kmetov, ki je postal živa resničnost od Dnjestra do Tihega oceana, od Rdeče Ukrajine do Skrajnega vzhoda. Za njegovo uvedbo bijejo vsa naša srca, njemu posvečamo vso našo energijo: njemu vsi naši, večno živi upi! Če bo torej peščica komunistov prekoračila prag buržoaznega parlamenta, stori to le, da razje in razbije, tudi od znotraj, sedanjo zavrženo, ostudno družabno zgradbo.

Nočemo navajati vrsto reform, ki bi bile v sedanjem zgodovinskem trenutku popolnoma brezuspešne, in ki bi se završile z novimi krutimi prevarami za delavsko ljudstvo: temeljna reforma, na katero se mora proletarijat z vsemi sredstvi brez utrujenja pripravljati, je razrušitev kapitalističnega sistema, ki se radi trdega in krvavega odpora buržoazije v nobeni državi ne bliža mirno svojemu razpadu, ampak mu je sojeno, da razpade v groznem blesku plamena in žrtev.

Delavci in kmetje! h vam se obračajo, v prvi vrsti nacionalistične in klerikalne stranke obeh tukajšnjih narodnosti, da vam izpulijo vaše glasove. Te stranke so čisto buržoazne; na njih in njihovih prijateljih v drugih državah teži prokletstvo 10 milijonov mrtvih in 20 milijonov pohabljenih tekom groznega svetovnega požarja. Delavci in kmetje! ne dajte tem strankam nobenega glasu, te stranke so vredne vašega besnega sovraštva in prisežite osvetiti kri proletarcev, ki so padli po bojnih poljanah radi nenasitnega pohlepa kapitalističnega imperijalizma.

Tudi socialni-demokratje, tkzv. „unitarci“, se obračajo h vam z običajno zastarelo prtljago obljub in reform, Ne zaupajte tem oportunistom, ki so ob volitvah leta 1919 izkoriščali zaupanje v komunistično Rusijo, da so ji potem na livornskem kongresu zabodli nož v hrbet, ko so proti sklepom II. kongresa Tretje internacionale sprejeli v svojo družbo raje 15 tisoč reformistov, kakor da bi se združili s 60 tisoči komunistov. Pokažite jim vse vaše preziranje tudi radi tega, ker so oni dali prvi povod za požig „Dela“ in „Lavoratoreja“, ko so lažljivo in nesramno zatrjevali, da smo se komunisti v Julijski Benečiji pridružili Komunistični stranki Italije ne kot komunisti, ampak kot Jugoslovani! Dan 15. maja bo tudi za te izdajice Komunistične internacionale — ki so popolnoma sorodni kontrarevolucionarcem vseh držav — dan jasne in stroge obsodbe.

Vaš simbol je simbol slavne neumrjoče Sovjetske Rusije: srp n kladivo! Ko glasujete za Komunistično stranko izražate s tem svoje neomajno zaupanje v gotovo zmago proletarske republike po celem svetu.

Živio III. Internacionala!

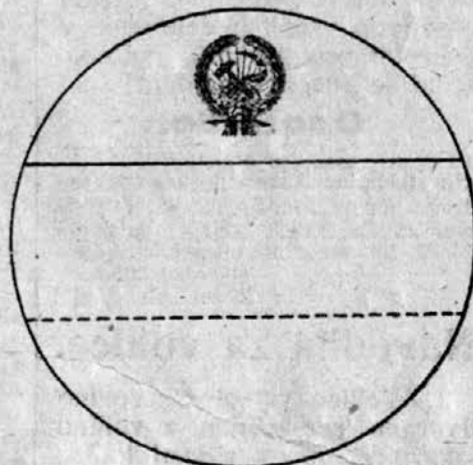
Živio Komunistična stranka Italije!

Volilni odbor Komunistične stranke za Julijsko Benečijo.

Kandidati Komunistične stranke so:

Za tržaško volilno okrožje:

Bombacci Nicola, učitelj
Fornasaro Manfredo, kovinar
Juraga Antonio, uradnik
Lamma Glicerio, železničar
 Prednost: **Bombacci**.

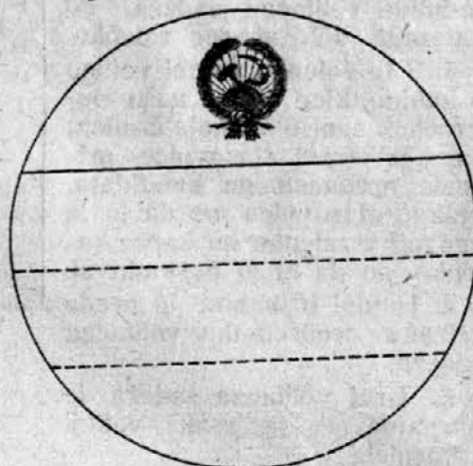
Glasovnica za Trst in Gorico.

Za goriško volilno okrožje:

Concion Leo, kovinar
Regent Ivan, časnikar
Spessot Francesco, kolon
Srebrnič Jože, kmet
Tuntar Giuseppe, uradnik
 Prednost: **Tuntar**.

Za istrsko volilno okrožje:

Cragnaz Matteo, kmet
Florin Pietro, mehničar
Juraga Antonio, uradnik

Glasovnica za Istro.

Lamma Glicerio, železničar
Regent Ivan, časnikar
Tuntar Giuseppe, uradnik
 Prednost: **Juraga, Tuntar**.

NB. Na glasovnico se ne napiše imen vseh kandidatov; napiše se samo priimke onih kandidatov, ki imajo prednostni glas in to na obeh straneh glasovnice na vodoravni črtici! V našem slučaju naj se na glasovnico napiše — s črnilom! — v tržaškem volilnem okrožju samo **Bombacci**, v goriškem volilnem okrožju samo **Tuntar**, v istrskem volilnem okrožju na prvo vodoravno črtico **Juraga**, na drugo **Tuntar**.

Krnica govori:

Glasujte za Komunističku stranku!

RADNICI I SELJACI!

Krnice i Proština — mesta junačke obrane potlačenog seljaštva pred nasiljama razbojniških fašista pozivlju Vas, da glasujete za Komunističku stranku, da glasujete za ujedinjeni srp i bat, da glasujete za Crvenu zastavu, pod kojom je bila prolivena plemenita krv proštinarskih seljaka. Gospodi nije dosta proliveno krvi radnoga naroda u svetskom ratu, nije ostalo dosta dece bez roditelja i žena bez hranitelja — ne, treba još pogubiti radnog naroda, treba uništiti radni narod, treba mu vse popaliti i onda tek misle gospoda, da če dobro stajati, da če moči mirno izrabljivati i mučiti seljaštvo i radništvo, koje če poput marve pokorno podnašati kapitalistički jaram.

Strašne su pak muke, koje mora radni narod da podnese u Istri i Primorju. Ovdje vladajuća talijanska gospoda hoče da istrebe, da unište iz korena hrvatskog i slovenskog seljaka, da istrebe, radni narod uopšte. Jugoslavenska gospoda — advokati i popovi — makar da se čine prijatelji radnika i seljaka, oni uistinu idu zajedno s talijanskim gospodom protiv radnog naroda. Njima svima radise samootome, da sinapune džepove, da postanu bogataši, a narod neka radi i strada za njih.

Ali gospoda — Italijanska i jugoslavenska — ljuto če se prevariti u tom računu. Patnje 4. godišnjeg rata i 2. godišnje okupacije otvorile su puku oči

i uverile ga, da ne sme nikome da veruje, osim svojim šakama, osim samome sebi.

Potlačeni radni narod morase nam osloboditi jer gospodaganikakova i nikad neče osloboditi!

Komunistička stranka okuplja, ujedinjuje i vodi radni narod u borbu protiv gospode, u borbu za revoluciju! Samo putem revolucije uništit ćemo fašizam, uništit ćemo kapitalizam i osnovati seljačku i radničku sovjetsku republiku! U sovjetskoj republici leži spas i svoboda radnoga naroda!

Sva nasilja gospode i njihovih pasa čuvara — fašista ne sme da pretaše radni narod. Čim veća nasilja, čim veći progoni, tim je bliže dan revolucije, dan svobode!

Proštinarska sela ispod Krnice su razorena, jer se nisu dala gnjaviti od fašista. Ali Proština je danas zastava seljaštva u Istri i proštinarska če sela u kratko vreme biti obnovljena lepša, nego su dosad bila. Dani gospodskog i fašistovskog zuluma i nasilja su odbrojani i kratki.

Seljaci i radnici! Napred smelo! Za komunističku stranku, za Slobodu, protiv gospode!

Ko ne glasuje za Komunističku stranku, taj glasuje za fašiste!

Živela Komunistička stranka! Slava Proštini i njezinim junacima!

Dole fašisti i gospoda! Živela revolucija!

"Edinosti"

hrabremu zagovorniku politične kulture v album.

Ravno v dobi, ko se je »Delo« začelo bujnije razvijati je moralo za delj časa utihniti. Izhajanju proletarskega lista je bilo vsled razmer, ki so bile močnejše kakor kakor naša volja, nasilno ukinjeno. Zadnja številka (14.) je izšla dne 8. febr.; 15. štev. se ni mogla več tiskati, če tudi že stavljena. Naš delavski narod, v tej pokrajini, ki je šele nedavno, odkrito in pogumno, stopil na revolucionarnu pota in kateremu ni bilo »Delo« zgolj glasilo, temveč baklja razsvetljujoča mu vse temne nepoznane strani, je v največji potrebi zgubil svojo brambo in oporo. Takrat so se kakor hijene vrgli nani vsi njegovi sovražniki. »Edinost«, ki je med tem postala glasilo Jugoslavanske narodne stranke, je prva dala znamenje. Sledila ji je »Goriška straža«, posnemal jo je vsak, kdor je hotel zlit dolgo zadržani žolč nad komunisti.

»Edinost« je razodela vso svojo »politično kulturo«. Potvarjala je cele stavke iz »Dela« obrekovala nas in polemizirala (!) na dolgo in široko cela dva meseca s članki, katere je »Delo« objavilo dva meseca prej. Medtem ko je »E.« z največjim veseljem predstavljala Komunistično stranko Italije kot italijansko-narodno stranko (Je morda vaša stranka »Jugoslavanska narodna stranka-Kitaja«?), je predsednik političnega društva »Edinost« pošiljal italijanskemu-nacionalističnemu listu »Eri nuovi« izjave, kjer se zaklinja, da »Edinost« nima ničesar skupnega s poslulo jugoslavansko propagando v Istri. Kri, ki je tekla v selih pod Krnico, je dvakrat bolj klicala po naščevanju.... Nam so bila usta zamašena.

V tem času je napisal »Goriški Slovenec« v uvodniku s pomembnim naslovom: »Odkritost in politika«, med drugim sledeče:

»Nekako podlo se nam zdj danes veselo rajanje »Edinosti« nad slovenskimi komunisti, ki imajo hipoma zamašena usta.

Očividno zasleduje slovenska edinaška stranka jako hinavsko politiko. Nastop proti komunistom naj bi odvrnil pozornost od notranjih krčev slovenske narodnjaške ali edinaške stranke in naj bi omejil nevarnost komunistične stranke za spreh narodnjaške politike, ki jej je največja nasprotnica, odkar dirjajo za njo vse proletarske stranke. Dremajočim narodnjakom, ki so vdeli dosedaj edino v italijanskemu narodu svojega največjega sovražnika, se je zasanjalo, da tudi domače stvari niso v polnem redu. In zato jih vidimo danes, kako udarjajo po komunistih, da bi privabili za seboj omahljive kmetijske in delavske mase, katerim leži na srcu njih življenje in obstoj bolj nego razpašenem razumnikom, ki živč ob omejenosti svojih »soplemenjakov«.

Toda edinaška, pol-stranka vidi daleko. Ofenziva proti komunistu ima tudi drugo plat, namreč vladi prijazno bojevanje protivovaškim strankam, ki skušajo omajati sedanji družabni red. Kako bi mogla vlada obsojati antikomunistično politiko, ki je l. točka vladnega programa? Vsak o sel umeje potemtakem dvorezno narodnjaško politiko, ki bi morala v svoji doslednosti biti sploh vesela, da ima za seboj v boju proti Italiji tak element kakor je komunizem, a danes ga očividno ne mara, ker špekulira na zblizanje z vlado, uvidevaje brezplodnost odporne politike.

Mi se pa tega ne moremo veseliti radi neodkritostnosti, ki jo vsebuje nalična politika in ki je v bistvu popolnoma nasprotna našemu sporazumu.

Jedro uvodnika nas uverja, da je člankar »G. S.« napisal gornje besede le kot objektivni opazovalec. Z »G. S.« nismo imeli nikdar ničesar skupnega. Edino to, da smo se vsled preganjanja komunistov po italijanskem meščanstvu in vladnih oblastih, katerim najzvestejši lakaj in najboljši svetovalec je ravno »Edinost«, morali zateči v isto mesto, kjer izhaja tudi »G. S.«.

»Edinosti« smo povedali že večkrat, povemo ji danes, ko nam je zopet dana možnost, še enkrat:

Zamalo nam je, da bi se s tako golaznijo sporekali...

Na vse!

Iz ruševin in plamena se dviga »Delo«, svetli ščit in bojna zastava slovenskega proletarijata Julijske Benečije.

Redno izhajanje lista ni še zagotovljeno; pričujoča številka je izredna izdaja.

Toda »Delo«, ki je kakor zubelj, ki ne more ugasniti — izdvakratnega pogorišča — vsotalo silnejše in smelejše, kakor je bilo prej, se bo dvignilo tudi iz sedanjega ognja meščanske reakcije.

Sprejmite to številko kot predznanilo rednega »Dela« predznanilo novega boja proti gmotnemu in duhovnemu reakcionarstvu.

Naj noben list te izredne številke ne bo na nepravem mestu. Od roke do roke, od hiše do hiše mora iti današnje »Delo«, zbudi naj vse dremajoče in pokliče naj vse omahljive na zopetno borbo.

Izjava.

Podpisani izjavljam, da se z organiziranimi koloni pridružujem boju, katerega vodi Komunistična stranka. Drugače bi le škodoval idejam in cilju razredno zavednih kolonov.

Ker vidim, da je pretežna večina našega izkoriščenega ljudstva na strani komunistov, bi zamogel drugačni nastop gorških kolonov le koristiti Jugoslavanski narodni stranki advokatov, trgovcev in oderuhov.

Le Komunistična stranka se bori za cilje in ideje pravega »socializma«. Zato stopimo pod njeno zastavo in skupen boj proti kapitalu!

Joško Potenčič, tajnik.
Zveze brislih kolonov.

To izjavo nam je poslal vodja brislih kolonov Joško Potenčič, katerega so »socialisti« postavili kot petega kandidata za goriški volilni okraj. Stvar naših socialnih demokratov je, da si med svojimi »organizatorji in delavci, ki so žrtvovali desetletja vse njih delovanje v dobrobit proletarijata« poiščejo sedaj še enega kandidata!

Opozorilo.

Opozarjamo vse Komunistične sekcije (skupine kakor posamezne) druge, da ne zaupajo ničesar Fr. Primožiču. Ta človek hodi v naše organizacije brez dovoljenja stranke. Okrožni odbor.

Navodila za volilce.

1. Volilec vstopi v volilno dvorano preskrbljen z volilno izkaznico, po možnosti tudi s kako uradno legitimacijo s fotografijo (potni list itd.), da dokaže svojo identiteto.

2. Volilec se predstavi predsedniku volilnega sedeža, od katerega dobi uradno zalepko.

3. S to zalepko vstopi volilec v kabino, kjer vzame našo glasovnico, napiše čedno s črnilom na obe strani glasovnice primerek prednostnega kandidata, vtakne glasovnico ne da bi jo vpognil v zalepko ter zapre zalepko, ne da bi jo poškodoval.

4. Izstopi iz kabine in preda zalepko predsedniku volilnega sedeža.

5. Kraj volilnega sedeža je zaznamovan na vsaki volilni izkaznici.

6. Volitve se vršijo na binkočno nedeljo, dne 15. t. m. od 7. ure zjutraj do 5. ure zvečer. Po potrebi tudi še drugega dne.

Iz dežele

Za uvod.

Iz vseh krajev Julijske Benečije nam prihajajo poročila, ki razkrivajo neštete volilne sleparije in politične mahinacije Jugoslavanske nar. stranke.

Iz Krasa nam pišejo, da trosijo tam pristaši Jugoslavanske narodne stranke lažljivo vesti, da so komunisti z Brd sklenili glasovati za »narodne« kandidate.

Iz Brd nam pišejo, da trosijo tam pristaši Jugoslavanske narodne stranke lažljivo vesti, da so komunisti s Krasa sklenili glasovati za »narodne« kandidate.

Prostor v listu nam ne dopušča, da bi tu naštevati vse volilne laži in zavijanja, katerih se poslužuje ta nam nasprotna stranka. Opozarjamo sodruga komuniste po Jul. Benečije samo nato, da gre Komunistična stranka Italije v volilni boj z lastno kandidatno listo. Drugačne vesti so laži naših nasprotnikov, KI MORAJO DOBITI NA BINKOŠTNO NEDELJO ZASLUŽENO PLAČILO ZA NJHOVO DELO V SEDANJOSTI IN PRETEKLOSTI!

Prosek-Kontovelj.

Kako smo praznovali 1. maj?

Dosledni komunistični taktiki in zvesti svojemu idealu smo porabili letošnji 1. majnik v propagandne svrhe. Izrabili smo priliko v to, da pokažemo izkoriščenemu ljudstvu v pravi luči njegovo položaj in da mu osvetlimo pota, ki vodijo iz neznoznega stanja meščanskega gospodarstva v družbo proletarske samovlade. Na hišne zidove smo nabili prigodne in druge propagandne lepake.

Kljub nelepemu vremenu se je pred lepaki takoj v jutranjih urah nabralo precejšnje število ljudstva. Vaščani so čitali, zmejvali z glavo in se čudili... Rekli so: Komunisti, ti pa so pogumni! Ne boje se ne fašistov, ne karabinjerjev. (Kakor da bi se bilo treba bati ljudem, ki zavestno hodijo po pravi poti.)

Lepaki so ostali do 10. ure nedotaknjeni. Ob istem času so jih karabinjerji videli ali so zvedeli. Gosp. brigadir je v spremstvu enega voljaka z nasajeno bajoneto šel na lice mesta, si sposodil pri bližnjemu kmetu lestve, splezal in z bodalom začel drgniti in ribati po lepakih in zidovju. — Kar ne opravi vojaška oblast, to konča civilist. Lastnik hiše na Proseku, kjer je bil nabit prvomajniški lepak je slednjega z vilami strgal z zida. Kakor za časa turških napadov, pred katerimi so se slov. kmetje branili z vilami in kosami! Vaščani je dejal, da se bolj fašistov, ki bi mu laliko zažgali hišo. (Lepak je strgal menda zato, ker se komunistov ne boji, da bi mu zažgali hišo.

Vaščanu povemo danes lepo, da znajo komunisti to in še kaj drugega, kar vljuje strah!

Popoldne, ko se je vreme zjasnilo, so se pred kosci papirja, ki so ležali na tleh, ustavljale trume vaščanov in tržaskih izletnikov ter se trudile, da bi razbrale, kaj je bilo neki napisano. Tem radovednejšem in vsem onim, ki lepakov niso mogli, ali niso hoteli brati, bodi na tem mestu povedano, da je bila na mali cerkvi lepa slika s komunističnim simbolom: srp in kladivo v vencu zorečega klasja, obzarjenega od zlatih žarkov jutranjega solca. Nad sliko napis: Da živi Ruska socialistična federativna sovjetska republika! spodaj: Proletarci vseh dežel združite se! Kdor ne dela naj ne je. Ob straneh slike sta bila dva letaka za žene: 1. Žene so dvakratne sužnje, sužnje kapitalističnega gospodarstva in duhovnega robstva. Izpod prvega jih more rešiti edinole proletarska revolucija, druga se morejo oprostiti, ako se tega zavejo.

2. Komunisti se borijo za razpoko in za civilni zakon brez juridičnih (advokatskih) ceremonij.

To sta dve stopnji do svobodne ljubezni, navdahnjeni samo po vzajemnem čutu dveh ljubečih s bitij.

Prvomajniški lepak na Proseku (Na Kontovelju stoji še vedno. Do tja ne seže njih oblast!) se je glasil: Delavci in kmetje, vaška sirotinja! Danes je dan delavskih bataljonov... 1. maj!

V luči 1. majnika more proletarijat videti svojo preteklost polno bojev za najnujnejše delavne pogoje.

V luči 1. majnika mora proletarijat videti svoje bodoče boje za končno osvoboditev dela od kapitala, poslednji svoj boj.

Prvotni namen, katerega so dali delavski delegati na kongresu v Parizu 1889. leta 1. majniku je v glavnem dosegel svoj cilj. Osemurni delovni čas je danes uveljavljen skoraj v vseh državah.

sameznimi revolucijami in s sledečo reakcijo (Nemčija, Ogrska, Finska, Ukrajina) je razbila vsako reformistično iluzijo. Ta dejstva so z bogatimi nauki in izkušnjami oplodila marxistično spoznanje, spoznanje komunistov:

Meščanstvo je nasilnim potom izrgalo oblast fevdalnemu razredu, ono drži nasilno to oblast in jo ne bo dalo iz rok kakor prisiljeno!

Iz tega velikega spoznanja izvaja dosledno posledice Komunistična Internacionala, ki pripravlja gmotno in duhovno proletarijat na zavojevanje politične oblasti potom proletarske revolucije. Nositeljica tega spoznanja v tej državi je ravno Komunistična stranka Italije.

Proletarci Proseka! Svetovna vojna je razpršila še drugo iluzijo, sanje tlačanih narodov, vaše sanje. Vojna je ustvarila jako fronto med meščanstvom vseh držav in narodov, gospodujočih in tlačanih, vseh veroizpovedij in političnih barv. Ali ne vidite vezi, ki tesno spaja vaše meščanstvo in polumeščanstvo na vaši in v mestu z vladajočo oblastjo? Prijaznost vaših pravkov, veleposesnikov, trgovcev, uradnikov in vaše mestne gospode z vladnimi oblastmi ima svoje korenine v njih žepu. — Zločinov jugoslavanske buržoazije ne moremo naštevati tukaj.

Naš in vaš klic bodi danes: Živelo osvobođenje človeka! Živela vlada delavnega ljudstva! S tem klicem podajmo se na pot do zmage Kdor ne gre z nami ta bo moral za nami. Kdor nam bo stopal na pot, ta bo pohojen.

A. O.

Volilci, ki so dobili glasovnico naše stranke, naj jo skrbno varujejo. Najneznatnejši znak, najmanjši vpogib ua glasovnici povzročijo njeno ničnost. Oni sodrugi, ki so glasovnico zgubili ali zdrsali, naj zahtevajo drugo pri naših zastopnikih kandidatnih list, ki bodo razdeljevali glasovnice v volilni dvorani.

Iz komenske okolice

Delavci in kmetje! Sodite tako, kakor ste sodili v bedi!

Bili so časi, ko so domači gospodje, sedaj laži-narodnjaki, pozabili da poleg njih živi tudi res pristni narod delavcev in kmetov, trpinov brezpraznih. Vsem nam je še v spominu leto 1916., ko se je ljudstvo teh krajev moralo seliti v begunstvo. Trpini so morali v taborišča žalostnega spomina, taborišča trpljenja, bede in smrti. Polagoma so se 1918. leta začeli vračati v porušena in opustošena domovja, kjer ni ostalo drugega kot groblja...

V celi dobi begunstva se tebe narod ni nihče spomnil. Nihče te ni vprašal, kako ti je pri srcu. Nobeden od tistih, ki danes pravijo da so »narodnjaki«, se ni potrudil, da bi ti pomagal. Z lepo besedo sa, ako že ne z dejanjem. Da bi ti olajšal duševne muke, ako ti ni mogel telesne.

Ko ste se vi delavci in kmetje povrnil domov, ste videli, koliko so aprivacije »nesle« trgovcem, gostilničarjem in županom. Mogli ste se na lastne oči prepričati, da so se veleposesniki, veliki kmetje, kaplani in uradniki, vse pridneje posluževali aprivacije, kakor vi. Oni so imeli denar, katerega so si nagrabili za časa vojne, ko ste vi morali prodajati obleko in pohištvo, da ste mogli preživeti sebe in družino. Kar se je ob polomu Avstrije godilo z revkizicijami za Narodne svete, veste sami najbolje. Takrat ste obsodili one, ki sedaj ob volitvah kričijo, da moramo skupno nastopiti, da rešimo narod itd. Ker videli ste, da jim takrat niti za gojo besedo »narod« ni bilo toliko, kakor danes za »narodov blagor«.

Delavci in kmetje iz komenske okolice!

Sodite tudi sedaj tako, kakor ste sodili v svoji bedi in zapaščenosti. Obsodite narodne izkoriščevalce! 13. maja pokažite svojo ljubezen in simpatijo za Komunistično stranko sekcijo III. Internationale — ki se je porodila ravno v času prevare delavskega naroda po njegovih voditeljih zato, da odkrito in brezobzirno pove proletarijatu vso resnico o boju sužnjev, ter da ga vodi do velikega čina: proletarske revolucije!

Vsem sodrugom!

Zelo žal nam je, da ne moremo s to številko ustreci vsem dopisnikom in poročevalcem. Vsi ed pomanjkanja prostora smo morali opustiti predvsem daljše poročilo o volilnem shodu v Smartnem, kjer sta ss. Srebrnič Jože in Kosič razkrinkala »narodne«, dopis. iz Dobravej o leposupelem občnem zboru K. D. G. Z., dalje poročilo o zmagi komunistov v Tržaški Delavski zbornici in razna obvestila iz volilnega boja. — Prepričani smo, da vsak komunist ve, kaj je v nedeljo njegova dolžnost: da pokaže »zavestno disciplino« komunistične armade.

Izdaja za Komunistično zvezo Julijske Benečije in odgovarja za uredništvo IVAN REGENT.
Tiska Tip. Giov. Paternolli v Gorici.